

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ГРАД БАЊА ЛУКА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
ГРАДСКА УПРАВА
Одјељење за привреду**

Трг српских владара 1, 78 000 Бања Лука, Република Српска, БиХ, тел: +387/0/51 244 422, факс: +387/0/51 244 521

Број: 02-30-44/2016

**Информација
о пословању „Топлана“ а.д. Бањалука у 2015. години**

Бањалука, април 2016. године

Уводне напомене

Програмом рада Скупштине града Бањалуке за 2016. годину предвиђено је да се у II тромјесечју 2016. године разматра и усваја Информација о пословању „Топлана“ а.д. Бањалука у 2015. години. Информација о пословању „Топлана“ а.д. Бањалука у 2015. години урађена је на основу Извјештаја о пословању „Топлана“ а.д. Бањалука у 2015. години, финансијских извјештаја Друштва за 2015. годину, као и на основу анализе утврђених показатеља и резултата пословања. Финансијски извјештаји Друштва за 2015. годину и Извјештај о пословању Друштва за 2015. годину разматрани су на 24. сједници Надзорног одбора, одржаној 17.03.2016. године те су разматрани и усвојени на годишњој сједници Скупштине акционара Друштва, која је одржана 27.04.2016. године.

За „Топлана“ а.д. Бањалука утврђен је стратешки значај комуналне дјелатности. Правни је сљедбеник јавног комуналног државног предузећа „Топлана“ Бањалука, а промјена власничке структуре и облика организовања извршена је 30.06.2003. године, од када „Топлана“ Бањалука послује као акционарско друштво.

Према подацима Централног регистра хартија од вриједности РС, презентованим на Бањалучкој берзи, са стањем дана 03.03.2016. године, структуру укупног акцијског капитала „Топлана“ а.д. Бањалука чине:

Акционари	% учешћа
Град Бањалука	76,804858
„Топлана“ а.д. Бањалука	18,770122
Alta Invest, Investicijske storitve, d.d.	0,101846
Fedorko Eduard	0,097570
Бундало Бошко	0,055338
Ђоровић Станка	0,053965
Малинић Влајко	0,051837
Петковић Лазар	0,049928
Ђетојевић Ранко	0,042616
Ружевић Здравко	0,040474
Остали акционари	4,425020

Са стањем на дан 31.12.2015. године, укупан капитал „Топлана“ а.д. Бањалука утврђен је у негативном износу од 24.047.796 КМ, у чијој структури акцијски капитал износи 29.648.609 КМ, ревалоризационе резерве 22.129.459 КМ, док је акумулисани непокривени губитак утврђен у износу од -76.129.699 КМ.

1. Основне карактеристике пословања „Топлана“ а.д. Бањалука у 2015. години

1.1. Остварење натуралног обима производње и капацитети

У 2015. години „Топлана“ а.д. Бањалука произвело је и испоручило укупно 168.370 MWh топлотне енергије, што је 1,6% више, у односу на 2014. годину. При том

је пословним потрошачима испоручено 37.418 MWh (13,8% више, у односу на 2014. годину), стамбеним потрошачима, којима се потрошња мјери по m² стамбеног простора, 115.499 MWh топлотне енергије (6,6% мање, у односу на испоруку овој категорији потрошача у 2014. години), док је стамбеним потрошачима, којима се потрошња мјери путем калориметра, у 2015 години испоручено 15.453 MWh топлотне енергије (68,4% више, у односу на 2014. годину).

Максимални инсталирани производни капацитети „Топлане“ а.д. у 2015. години повећани су 6,9%, односно са 232 MW у 2014. години, на 248 MW у 2015. години. Новембра и децембра 2014. године пуштене су у функцију новоизграђене периферне котловнице на био масу-дрвну сјечку у насељима Кочићев вијенац (капацитет 6 MW) и Старчевица (капацитет два котла укупно 10 MW). Иако је укупна производња топлотне енергије у 2015. години повећана 1,6%, услед повећања инсталираних капацитета за 6,9%, степен кориштења инсталираних капацитета остао је на истом нивоу, као и 2014. године, 35,0%.

У 2015. години „Топлана“ а.д. Бањалука исказало је индекс продуктивности од 103,1, што представља повећање природних учинака по раднику од 3,1% (са 1.227,30 MWh топлотне енергије по раднику у 2014. години на 1.265,94 MWh топлотне енергије по раднику у 2015. години).

Укупна површина корисног простора (пословног и стамбеног), за чије гријање се испоручује топлотна енергија, на дан 31.12.2015. године износила је 1.464.012 m². Од тога, површина пословних простора је 416.000 m², док је површина стамбених објеката 1.048.012 m².

Кретање броја потрошача у периоду од 2011. до 2015. године приказано је слjedeћој табели:

Број и структура потрошача, са стањем на крају године

Ред. бр.	Опис	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
1	Пословни потрошачи по MWh	1.039	1.038	1.450	918	946
2	Стамбени потрошачи по MWh	1.938	2.677	3.130	3.654	4.277
3	Стамбени потрошачи по m ²	20.034	19.067	17.140	16.016	14.802
	Укупно	23.011	22.782	21.720	20.588	20.025

У односу на 2011. годину, крајем 2015. године забиљежено је повећање броја потрошача једино код стамбених потрошача, чија се потрошња мјери по MWh (са 1.938 на 4.277), док је код осталих категорија потрошача евидентно смањење броја, нарочито код стамбених потрошача, чија се потрошња мјери по m² стамбеног простора.

Анализа утошка улазних елемената

Ред. бр.	Input	Јединица мјере	2014	2015	Индекс 2015/2014
1.1.	Мазут	тона	17.250,2	16.564,4	96,0
1.2.	Дрвна сјечка	тона	319,8	2.853,6	892,3 8,9x
1	Енергент	тона	17.570,0	19.418,0	110,5
2	Омекшана вода	m ³	220.436	185.429	84,1
3	Просјечна спољашња температура у периоду гријања	°C	7,86	6,00	76,3

У односу на 2014. годину, утрошак основних енергената (мазут и дрвна сјечка) повећан је у 2015. години 10,5%, с тим да је утрошак мазута смањен 4,0%, а утрошак дрвне сјечке повећан 8,9 пута, будући да су периферне котловнице на дрвну сјечку стављене у функцију крајем 2014. године. Кретање утрошка основних енергената у обрнутој је корелацији с кретањем просјечне спољашње температуре у периоду гријања.

Утрошак омекшане воде у 2015. години је смањен за 15,9% (или за 35.007 m³), у односу на 2014. годину и најмањи је од 2009. године. Међутим, према европским стандардима, губитак воде у топланама током једне сезоне гријања приближан је количини воде, која се налази у напуњеном систему, а напуњен топлификациони систем Топлане садржи око 7.500 m³ воде, што говори да је губитак воде у Топлани вишеструко већи, у односу на европски стандард, услед лошег стања дистрибутивне мреже.

Остварене уштеде

Потрошња мазута у 2015. години мања је 4,0%, у односу на 2014. годину, односно за 685,8 тона, иако је просјечна спољашња температура у периоду гријања 2015. године била 23,7% нижа, него 2014. године. До смањења утрошка мазута дошло је првенствено због кориштења новог енергента-дрвне сјечке, чија је потрошња у 2015. години већа, у односу на 2014. годину, за 2.533,8 тона. Поред тога, у 2015. години смањени су губици загријане воде за 35000 m³, смањен утрошак електричне енергије примјеном фреквентних регулатора, као и топлотни губици и потрошња мазута за загријавање резервоара, након извршене термоизолације резервоара. У 2015. години остварена је разлика у цијени производње енергије из дрвне сјечке, у односу на мазут, као и уштеде у производним услугама и нематеријалним трошковима.

Снабдијевање мазутом

Маја 2012. године „Топлана“ а.д. Бањалука закључила је уговор о испоруци мазута с аустријском компанијом „ХИГАТ“, уз услов авансног плаћања, унапријед положеног новца на посебан рачун или обезбјеђења банкарске гаранције. Због немогућности Топлане да испуни наведене услове, већ од 2013. године настају прекиди у набавци мазута од „ХИГАТ“-а. За набавку мазута за сезону гријања

2015/16. година, на захтјев „ХИГАТ“-а отворен је посебан „escrow“ рачун, на који је Топлана унапријед уплаћивала новац за набавку мазута. У периоду од 12.10.2015. до 08.12.2015. године преко „escrow“ рачуна остварен је промет у износу од 2.003.375,26 КМ. У тој вриједности набављено је 2.728 тона мазута. На дан 08.12.2015. стање на „escrow“ рачуну било је нула, а за набавку мазута на наведени начин Топлана није могла додатно да се задужеје. За реализацију сезоне гријања 2015/2016. година планирана је набавка 17.000 тона мазута, у планираној вриједности од 17.100.000 КМ.

Пред почетак сезоне гријања, Топлана из сопствених извора није могла обезбиједити ни минимум новчаних средстава за набавку мазута, тако да је Одлуком Надзорног одбора Топлане, одобрено кредитно задужење у износу од 7.800.000 КМ, код Фонда за развој и запошљавање Републике Српске, којим управља ИРБ, на рок отплате до 60 мјесеци, уз промјенљиву каматну стопу од 5,40% и грејс период до једне године. Прибављање новца је у сврху набавке мазута. Влада Републике Српске је својом Одлуком од 27.08.2015. године одредила Топлану као корисника кредитне линије, уз сагласност да може поднијети захтјев ИРБ РС за укупно задужење у износу од 7.800.000 КМ. Скупштина Града Бање Луке је 24.09.2015. године донијела одлуку о давању сагласности за издавање гаранције за кредитно задужење.

Након дуготрајних преговора с представником ХИГАТ-а, 28.11.2015. године постигнута је сагласност на Анекс 1 Уговора, који је потписао директор Топлане, али не и добављач те је опозван потпис Топлане. Истог дана објављен је преговарачки поступак за набавку мазута. С обзиром да су у то вријеме залихе мазута пале на критичан ниво, једино рјешење је било позајмљивања мазута, уз одређена ограничења поводом активирања средстава остварених путем зајма.

На тендер из августа 2015. године за набавку мазута уз одгођено плаћање, није било понуђача, као ни на тендер с почетка 2016. године за набавку мазута уз одгођено плаћање, што упућује на чињеницу да је Топлана могла набавити мазут једино позајмицом.

Тржиште набавке

У периоду од марта 2013. године до краја 2015. године, мазут је набављан од сљедећих добављача:

1. „ОПТИМА група“, Бања Лука (од 08.03.2013 до 31.03.2014.),
2. Рафинерија нафте Брод (од 02.02. до 09.04.2015.),
3. „ХИГАТ“ Грац (од 12.10. до 07.12.2015.),
4. „Бом импекс“ (08.12. до 31.12.2015.) и
5. „Идеал Компани“ (04.12. до 31.12.2015.).

Просјечна набавна цијена мазута с ПДВ-ом износила је у 2012. години 1.470 КМ/т, у 2013. години 1.279 КМ/т, у 2014. години 1.225 КМ/т, а у 2015. години 815 КМ/т с ПДВ-ом. Набавна цијена мазута у 2015. години била је 33% мања, у односу на 2014. годину, односно за 410 КМ/т. Поводом услова набавке потребно је напоменути да је плаћање „Оптима групи“ одгођено на рате, с доспијећем последње рате 36 мјесеци од прве испоруке, док је „ХИГАТ“-у мазут плаћан авансно или одмах по испоруци.

1.2. Кадрови и просјечна мјесечна зарада

По годишњем обрачуну за 2015. годину у „Топлана“ а.д. Бањалука била су просјечно запослена 133 радника, на бази часова рада, што је 1,5% мање у односу на 2014. годину, када је просјечно било запослено 135 радника.

Квалификациона структура запослених радника у 2015. години је повољна, с обзиром да је некавалификованих радника само 3 (2,3%). Највеће учешће имају висококвалификовани радници (49), који у укупном броју учествују са 36,8%, радници са средњом стручном спремом (31), с учешћем од 23,3% и радници с високом стручном спремом (VII и VIII степен), којих је 28 и учествују са 21,1%. Квалификованих радника је 16 (12,0%), а радника с вишом стручном спремом 6 (4,5%).

За разлику од повољне квалификационе структуре, старосна структура запослених је неповољна, будући да 40% запослених има више од 30 година радног стажа, а половина запослених је животне доби од преко 50 година.

Просјечно исплаћена мјесечна основна нето зарада по запосленом у „Топлана“ а.д. Бањалука у 2015. години износила је 554 КМ и повећана је 1,3%, у односу на 2014. годину (547 КМ).

2. Финансијски резултати пословања у 2015. години

Уз просјечно ангажовање 133 радника (исказано на бази часова рада), у 2015. години остварен је укупан приход од 23.594.118 КМ, који је 15,8% мањи, у односу на укупан приход остварен у 2014. години (28.026.598 КМ). Структуру укупног прихода из 2015. године чине:

- приход из пословне дјелатности у износу од 22.275.177 КМ (94,4% укупног прихода) и
- остали приходи (приходи од резервисања и др.) у износу од 1.318.941 КМ (5,6% укупног прихода).

У односу на укупне расходе „Топлана“ а.д. Бањалука, исказане по годишњем обрачуну за 2014. годину (34.849.577 КМ), укупни расходи у 2015. години, који износе 28.009.459 КМ, забиљежили су смањење од 19,6%.

У структури укупних расхода, који су у 2015. години износили 28.009.459 КМ, највеће учешће од 51,4% исказали су трошкови сировина и материјала (14.381.485 КМ), а који су мањи у односу на 2014. годину 23,8%. Трошкови бруто зарада и осталих примања радника учествују у укупним расходима 11,0% (3.090.369 КМ) и повећани су 0,2%, у односу на 2014. годину. Затим слиједе: остали материјални и нематеријални трошкови, порези и доприноси са 10,9% (3.042.285 КМ), који у односу на 2014. годину биљеже смањење од 22,3%, финансијски расходи по основу односа с повезаним правним лицима, с учешћем од 10,5% (2.938.083 КМ), који су у односу на 2014. годину повећани 24,7%, трошкови горива и електричне енергије с учешћем од 7,1% (2.001.645 КМ) и који су повећани у односу на претходну годину 0,4%,

амортизација трајних средстава с учешћем у укупним расходима од 6,0% (1.690.991 КМ), која је мања у односу на 2014. годину 50,1%, док су најмање учешће у укупним расходима исказали трошкови одржавања основних средстава од 2,0% (565.186 КМ), који су смањени у односу на претходну годину 29,0% и трошкови непроизводних услуга с учешћем од 1,1% (299.415 КМ), а који су, у односу на 2014. годину, забиљежили смањење од 33,2%.

Као разлика између исказаних прихода и расхода „Топлана“ а.д. у 2015. години, проистекао је губитак у износу од 4.415.341 КМ, који је мањи 35,3%, у односу на губитак исказан у пословању у 2014. години (6.822.979 КМ). Смањење губитка у 2015. години највећим дијелом је резултат остварених уштеда у потрошњи мазута, његове дјелимичне супституције дрвном сјечком, смањења цијене енергената и рационализације свих трошкова.

Финансијски резултат	Година			
	2012	2013	2014	2015
Нето губитак из дјелатности у КМ	28.025.508	13.839.985	6.822.979	4.415.341

Повећан губитак по основу финансијских прихода и расхода од 4%, последица је обрачунатих камата добављача због неблагоприятног измиривања обавеза, док је губитак из осталих активности углавном последица трошкова код индиректног отписа потраживања од купаца у износу од 2.713.687 КМ. На исказани губитак у 2015. години битан утицај имала је спољашња температура, која детерминише потрошњу мазута, а њен просјек у 2015. години је био 6⁰ С, а у 2014. години 7,86⁰ С, док су трошкови електричне енергије и воде (укуључујући и омекшану воду), као и расходи по основу исправке вриједности потраживања у 2015. години остали на приближно истом нивоу, као и у 2014. години.

Иако је и у 2014. и 2015. години исказан губитак из текућег пословања, из чега проистиче неповољан коефицијент економичности, мањи од 1, као однос укупних прихода и расхода, услед смањења износа губитка у 2015. години, „Топлана“ а.д. Бањалука исказало је у 2015. години повољнији коефицијент економичности (0,8424), него у 2014. години (0,8042). Показатељ економичности у 2015. години (0,8424) говори да је на 100 КМ уложених средстава у 2015. години остварено 84,24 КМ прихода.

2.1. Потраживања

Током 2015. године укупно наплаћена реализација „Топлана“ а.д. Бањалука износила је 21.101.043 КМ и већа је 1,7%, у односу на наплаћену реализацију из 2014. године. При том је укупно фактурисана реализација у 2015. години износила 25.785.129 КМ, што је 2,8% више, него у 2014. години. Као однос наплаћене и фактурисане испоруке топлотне енергије, произашао је просјечан степен наплате потраживања у 2015. години од 81,8% (у 2014. години 82,8%).

До смањења годишњег степена наплате потраживања у 2015. години дошло је услед неизмирених обавеза корисника буџета Ребулике Српске, који на дан

31.12.2015. године дугују 2.487.687 КМ, док је претходних година Влада Републике Српске унапријед плаћала гријање за кориснике буџета РС.

2.1.1. Тужбе

У посљедњих петнаест година укупна вриједност спорова, у којима је „Топлана“ тужилац, а стамбени потрошачи тужени, износи 29.170.840 КМ. Основни разлози, због којих је евидентна неефикасност покренутих спорова су:

-непознате адресе потрошача (на дан 31.12.2015. године по том виду „Топлана“ потражује 1.251.924 КМ);

-потраживања од умрлих лица (на дан 31.12.2015. године по овом основу „Топлана“ потражује 2.164.797 КМ);

2.1.2. Одобрене бонификације

У складу с Одлуком о општим условима за испоруку топлотне енергије, потрошачима се одобравају попусти-бонификације, уколико је температура у објекту загријавања мања, у односу на прописану минималну температуру.

Преглед одобрених бонификација по сезонама гријања

- у КМ

Ред. бр.	Потрошачи	Сезона гријања				
		2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
1	2	3	4	5	6	7
1	Стамбени потрошачи (по m ²)	733.315	423.699	131.699	71.005	12.436
2.	Предузећа и установе	3.394	408	-	-	-
3.	Стамбени потрошачи (по калориметру)	28.212	5.128	-	-	-
4.	Приватна предузећа и самостални предузетници	-	5.606	251	-	-
Укупно		765.471	434.484	131.950	71.005	12.436*

12.436* - Процјењује се да би до краја сезоне гријања 2015/16. године могло бити одобрено још бонификација у износу од око 10.000 КМ, што значи да би укупан износ бонификација био око 22.500 КМ.

У поређењу с процијењеним износом бонификација за текућу сезону гријања, износ одобрених бонификација је 34 пута већи у сезони 2011/12, 19 пута већи у сезони 2012/13, 6 пута већи у сезони гријања 2013/14, а три пута већи у сезони 2014/15, што упућује на двије могуће констатације: или је квалитет гријања знатно побољшан или су услови одобравања бонификација знатно поштрени.

2.2. Обавезе

Укупне обавезе „Топлана“ а.д. Бањалука (краткорочне и дугорочне) по годишњем обрачуну за 2015. годину износиле су 93.130.764 КМ и веће су 11,6%, у односу на стање укупних обавеза по обрачуну за 2014. годину (83.422.630 КМ).

2.2.1. Дугорочне обавезе

Укупне дугорочне обавезе на дан 31.12.2015. године износе 27.601.838 КМ и мање су у односу на крај 2014. године за 5.049.608 КМ.

Дугорочне обавезе према Пореској управи Републике Српске за порезе и доприносе више пута су репрограмиране. Према потписаном споразуму, Топлана се обавезала да ће наведене обавезе уплатити у 180 једнаких мјесечних рата (15 година), с висином рате од 11.805,44 КМ. Средства прибављена емисијом дугорочних обвезница искориштена су за финансирање изградње нових топлана, у насељима Старчевица и Кочићев вијенац. Емитовано је 90.000 обвезница номиналне вриједности 100 КМ. Обвезнице су уписали и уплатили јануара 2014. године фондови, којима управља Инвестиционо развојна банка РС (Акцијски фонд и Фонд за реституцију).

2.2.2. Краткорочне обавезе

Укупне краткорочне обавезе на дан 31.12.2015. године износиле су 65.528.927 КМ и веће су 29%, у односу на крај 2014. године. Повећање краткорочних обавеза генерисано је повећањем обавеза према добављачима у износу од 15.711.209 КМ.

Обавезе према добављачима	Износ у КМ
Оптима Група	25.624.345
Мазут (грејна сезона 2015/2016.)	7.945.763
Рафинерија нафте Брод	4.804.638
Електродистрибуција (без камате)	2.916.747
Остали добављачи	2.633.515
Укупне обавезе према добављачима	43.925.008

2.2.3. Стање обавеза према кредитима и обвезницама

По свим кредитима и емитованим обвезницама „Топлана“ је заложила цјелокупну имовину, земљиште, објекте, опрему, дистрибутивну мрежу и сва будућа потраживања. Право првог хипотекарног реда за наплату има Нуро Алре Адриа банка, другог реда Инвестиционо развојна банка РС, трећег реда Нова банка, а четвртог реда Град Бања Лука. Стање дуга по неотплаћеним кредитима и обвезницама на дан 31.12.2015. године износило је 20.638.056 КМ. До краја отплатног периода, камате на неотплаћени износ кредита и обвезница износе 8.729.955 КМ.

Новембра 2015. године одобрен је зајам Фонда за развој и запошљавање РС у износу од 7.800.000 КМ, с намјеном набавке мазута, који није приказан у обавезама 2015. године, с обзиром да су се средства почела користити почетком 2016. године.

3. Инвестиције

Током 2015. године реализоване су инвестиционе активности у вриједности од 3.502.930 КМ, која је 75,0% мања, у односу на вриједност инвестиција из 2014. године (14.005.806 КМ). Од укупних инвестиционих улагања, у санацију и ремонт објеката и

опреме у 2015. години, 76,1% односи се на грађевинске објекте (2.665.136 КМ), а 23,9% на набавку опреме (837.794 КМ). Смањење вриједности инвестиција у 2015. години од 75,0% настало је као резултат поређења с претходном годином, у којој су завршене двије значајне инвестиције, периферне котловнице у насељима Кочићев вијенац и Старчевица. Наведене инвестиционе активности у вриједности од 3.502.930 КМ финансиране су из властитих извора.

У 2015. години извршена су улагања из властитих извора у опрему и објекте у износу од 3.502.930 КМ, без ПДВ-а, што је представљено у сљедећем прегледу:

Ред. бр.	Врста улагања	Износ у КМ (без ПДВ-а)
1	Улагања у санацију и реконструкцију дистрибутивне мреже: -санација 200 m цјевовода на Старчевици, -изградња 250 m нове трасе дистрибутивне мреже, -замјена дијела цјевовода у дужини од 2 km и измјењивача топлоте у 15 топлотних подстаница -155 инвестиционих захвата на цјевоводима, арматурама и у подстаницама -набавка и уградња 510 запорних елемената	2.665.136
2	Улагања у котлове и пратећу опрему -санациони радови на вреловодним котловима 1, 2 и 4, -замјена гријалица резервоара мазута капацитета 10.000m ³ , -санација гријалица резервоара мазута капацитета 500m ³ , -облагање резервоара мазута капацитета 2.250m ³ термоизолационом масом.	731.998
3	Улагање у пословне зграде (санација кровова и др.)	105.796
Укупно		3.502.930

Улагања Града

Почев од оспособљавања топлификационог система на подручју града Бањалуке и поновног стављања у функцију „Топлане“ 2001. године, до краја 2014. године из буџета града је уложено укупно 73.904.363 КМ, у чему су садржани и сљедећи видови улагања: позајмице и набавка мазута, субвенције трошкова гријања пензионера у 2013. години, докапитализација-куповина акција, што је приказано у сљедећем прегледу:

Ред. бр.	Период улагања	Облик улагања	Износ у КМ
1	до 2001.	Оспособљавање топлификационог система и стављање у функцију „Топлане“	10.000.000
2	од 2003. до 2007.	Позајмница мазута, који је Град набавио-није враћена нити плаћена	10.519.233
3	од 2003. до 2012.	Набавка мазута	43.385.130
4	2013.	Докапитализација Топлане (куповина 10.000.000 акција)-за набавку мазута 7.400.902 КМ	10.000.000
	од 2001. до 2013.	Укупно	73.904.363
		Субвенције потрошачима	
	2013.	Субвенција трошкова гријања пензионера	1.000.000

		Гаранције Града на износ кредитног задужења „Топлане“	Износ кредитног задужења у КМ
	од 2006. до 2011.	Гаранција Града „Топлани“ за отплату кредита	23.900.000
	2015.	Гаранција Града за отплату кредита од Фонда за развој и запошљавање РС	7.800.000

4. Показатељи

4.1. Ликвидност

На основу исказаних величина рација убрзане и опште ликвидности у 2015. години, „Топлана“ а.д. Бањалука није ликвидна, с обзиром да су оба рација испод границе која гарантује ликвидност.

Будући да је утврђен степен наплате потраживања од $\approx 82\%$ (у 2014. 82,8%, а у 2015. години 81,8%), проценат ризика уновчења краткорочних потраживања и краткорочних финансијских пласмана износи 18% (100%-82%), што упућује на закључак да ће „Топлана“ бити ликвидна, уколико рацио убрзане ликвидности буде већи до 1,20, а рацио опште ликвидности између 1 и 2, што је представљено у сљедећој табели:

Ред. бр.	Показатељ	2014.	2015.
1.	Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	17.631.701	21.086.197
2.	Текућа имовина	20.822.284	23.627.101
3.	Краткорочне обавезе	50.771.184	65.528.926
4.	Процент ризика уновчења краткорочних потраживања и краткорочних финансијских пласмана	17,24%	18%
5.	Рацио оптималне ликвидности (100/(100-17))	1,2	1,2
6.	Рацио убрзане ликвидности (1/3)	0,35	0,32
7.	Рацио опште ликвидности (2/3)	0,41	0,36

4.2. Дугорочна финансијска равнотежа и стабилност

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	2013. година	2014. година	2015. година
1	Стална имовина	32.725.229	42.621.042	45.455.867
2	Сталне залихе и стална имовина намијењена продаји	6.286.726	2.380.891	2.514.419
3	Губитак изнад висине капитала	13.156.324	19.979.304	24.047.796
4	Дугорочно везана имовина и губитак изнад висине капитала (од 1 до 3)	52.168.279	64.981.237	72.018.082
5	Дугорочне обавезе	27.146.013	32.651.446	27.601.838
6	Коефицијент финансијске стабилности (4/5)	1,93	1,99	2,61
7	Недостајући капитал (4-5)	25.022.266	32.329.791	44.416.244

Коефицијент финансијске стабилности у 2015. години је већи од 1 (2,61), што значи да је дугорочна финансијска равнотежа помјерена ка дугорочно везаној имовини и губитку изнад висине капитала, односно да трајни и дугорочни извори финансирања нису довољни за финансирање дугорочно везане имовине и губитка изнад висине капитала те да се дијелом финансира и из краткорочних извора. Капитал, који је неопходан за успостављање дугорочне финансијске равнотеже, износи 44.416.244 КМ. Да би се успостављена равнотежа одржала, неопходно је повећати пословне приходе за око 50%, уз услов да расходи остану непромијењени.

У наведеним условима онемогућено је одржавање ликвидности, с обзиром да „Топлана“ краткорочну финансијску равнотежу помјера у корист краткорочних обавеза, што представља додатну потенцијалну опасност за одржавање ликвидности.

4.3. Задуженост и солвентности

Укупна имовина „Топлане“ износи 69.082.968 КМ, док укупне обавезе износе 93.130.764 КМ. Сходно томе, „Топлана“, у најповољнијим околностима, може измирити обавезе у износу, који је мањи за износ повјерилачког губитка од 24.047.796 КМ (обавезе-имовина).

Коефицијент солвентности предузећа (способност предузећа да измирује дугове), треба да буде већи од 1.

Ред. бр.	Показатељ	Износ у КМ	
		2014.	2015.
1.	УКУПНА ИМОВИНА – књиговодствена вриједност	63.443.326	69.082.968
2.	УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ – књиговодствена вриједност	83.422.630	93.130.764
3.	Коефицијент солвентности (1/2)	0,76	0,74

Коефицијент солвентности „Топлане“ у 2015. години износи 0,74, што значи да је „Топлана“ у 2015. години била несолвентна.

5. Закључна разматрања

На основу достављеног Извјештаја о пословању „Топлана“ а.д. Бањалука у 2015. години, Одјељење за привреду је констатовало сљедеће битне карактеристике пословања:

-евидентна је енергетска неефикасност већине објеката, који се грију, као и дистрибутивне мреже, што проузрокује енормне губитке топотне енергије и воде и велики броја кварова;

-претежно кориштење мазута, као најскупљег енергента;

-стопа амортизованости опреме и постројења је 70%, а свих грађевинских објеката 65% (прије него што су изграђене нове периферне топлане), што упућује на потребу значајнијег додатног улагања у трајну имовину;

-укупне обавезе „Топлане“ на дан 31.12.2015. године износе 93.130.764 КМ, док укупна вриједност имовине износи 69.082.968 КМ, што потврђује да је „Топлана“

презадужена и инсолвентна (до сада је „Топлана“ уредно измиривала своје кредитне обавезе, с обзиром да брже остварује прилив по основу наплате потраживања од купаца, него што доспијевају обавезе за плаћање кредита);

-смањење губитка у пословању, са 28,0 милиона КМ у 2012. години, на 4,4 милиона КМ у 2015. години, резултат је смањења цијене мазута, његове дјелимичне супституције дрвном сјечком и рационализације свих трошкова;

-крајем 2012. године уведен је нови дневно-ноћни режим рада котловнице, при нижим спољашњим температурама, што се показало економски оправданим;

-капитал неопходан за успостављање дугорочне финансијске равнотеже износи 44.416.244 КМ, под условом да се укупан приход од дјелатности убудуће повећа минимално за 47%;

-позитиван финансиски резултат би могао бити остварен из текућег пословања, под претпоставком да нема обавеза пренесених из ранијих година;

-за самоодрживост „Топлане“ најзначајније је производно и финансијско реструктурирање (уз докапитализацију и задуживање на дуг временски период и уз повољне услове);

-постоји знатан број нелегално прикључених потрошача, након што су се одјавили с гријања те потрошача, који су самовољно повећали инсталсану снагу радијатора, а плаћају топлотну енергију по m^2 корисне стамбене површине.

6. Мишљење Одјељења за привреду о пословању „Топлана“ а.д. Бањалука у 2015. години

6.1. У односу на 2014. годину, „Топлана“ а.д. Бањалука исказало је у 2015. години позитивна кретања код следећих показатеља:

- повећање укупно испоручене топлотне енергије у 2015. години од 1,6%, у односу на испоруку топлотне енергије у 2014. години (повећање испоруке пословним потрошачима од 13,8% и стамбеним потрошачима, који потрошњу мјере путем калориметра, од 68,4);

- пораст индекса продуктивности (103,1), односно повећање природних учинака по раднику од 3,1% (са 1.227,30 MWh топлотне енергије по раднику у 2014. години на 1.265,94 MWh топлотне енергије по раднику у 2015. години);

- инсталирани производни капацитети у 2015. години повећани су 6,9%, односно са 232 MW у 2014. години, на 248 MW у 2015. години, услед стављања у функцију крајем 2014. године двије новоизграђене периферне котловнице на био масу-дрвну сјечку у насељима Кочићев вијенац и Старчевица;

- смањење укупних расхода у 2015. години од 19,6%, односно са 34.849.577 КМ у 2014. години на 28.009.459 КМ, по годишњем обрачуна за 2015. годину;

- за разлику од трошкова горива и електричне енергије, као и трошкова бруто зарада и осталих примања запослених, који су остали на нивоу, исказаном у 2014. години, у 2015. години смањење су забиљежили: амортизација од 50,1%, трошкови непроизводних услуга од 33,2%, трошкови одржавања основних средстава од 29,0%, трошкови сировина и материјала од 23,8% и остали материјални и нематеријални трошкови, порези и доприноси од 22,3%;

- смањење губитка у пословању (4.415.341 КМ) по годишњем обрачуну за 2015. годину од 35,3%, у односу на губитак исказан у пословању у 2014. години (6.822.979 КМ);
- фактурисана реализација у 2015. години повећана је 2,8%, у односу на 2014. годину, док је наплаћена реализација повећана 1,7%;
- ликвидна новчана средства (краткорочна потраживања, пласмани и готовина) у 2015. години повећана су 19,6%;
- реализоване инвестиционе активности у 2015. години у вриједности од 3.502.930 КМ финансиране су у потпуности из властитих извора;

6.2. У 2015. години „Топлана“ а.д. Бањалука исказало је негативна кретања, у односу на 2014. годину, код сљедећих показатеља:

- смањење укупних прихода у 2015. години од 15,8%, односно са 28.026.598 КМ у 2014. години на 23.594.118 КМ, по годишњем обрачуну за 2015. годину;
- финансијски расходи по основу односа с повезаним правним лицима су једини расход, који је у 2015. години забиљежио знатно повећање од 24,7%, у односу на 2014. годину;
- укупне обавезе (краткорочне и дугорочне) по годишњем обрачуну за 2015. годину износиле су 93.130.764 КМ и веће су 11,6%, у односу на стање укупних обавеза по обрачуну за 2014. годину;
- просјечан степен наплате потраживања у 2015. години (81,8%) мањи је, у односу на 2014. годину, за 1,2%;
- вриједност реализованих инвестиција у 2015. години мања је 75,0%, у односу на реализоване инвестиције у 2014. години.

Имајући у виду наведена позитивна и негативна кретања у пословању „Топлана“ а.д. Бањалука у 2015. години, Одјељење за привреду предлаже градоначелнику града Бањалуке да упути Скупштини града Бањалуке на разматрање Информацију о пословању „Топлана“ а.д. Бањалука у 2015. годину, уз сљедећи

Закључак

1. Скупштина града Бањалуке констатује да је „Топлана“ а.д. Бањалука успјешно окончала сезону гријања 2015/2016. година, уз повећање укупно испоручене топлотне енергије у 2015. години од 1,6%, повећање инсталисаних производних капацитета у 2015. години од 6,9%, након стављања у функцију нових котлова на Старчевици и Кочићевом вијенцу те уз смањење губитка у пословању, са 6,8 милиона КМ у 2014. години, на 4,4 милиона КМ у 2015. години.

2. С обзиром да „Топлана“ а.д. Бањалука и даље послује у условима изражене неликвидности и уз висок степен задужености, с циљем обезбјеђења подршке у провођењу Програма мјера и активности на реализацији Плана финансијског реструктурирања „Топлане“ а.д. Бањалука, менаџмент „Топлане“ и Град Бањалука обратили су се Влади Републике Српске поводом стварања услова за реализацију модела финансијске и технолошке консолидације пословања, који је садржани у Елаборату, који је урадио Економски институт Бањалука.

ОБРАЂИВАЧ
Одјељење за привреду

ПРЕДЛАГАЧ
Градоначелник
Слободан Гаврановић, дипл. правник

„Топлана” а.д. Бањалука

Ред. број	Опис	Јед. мјере	Остварено у				Индекс 5:4
			Претходној години (2014.)		Извјештајном периоду (2015.)		
1	2	3	4		5		6
1	Остварени природни обим произв. и испоруке	MWh	165.685		168.370		101,6
a	Пословни потрошачи		32.873		37.418		113,8
б	Стамбени потрошачи	MWh	9.175		15.453		168,4
в	Стамбени потрошачи по m ²	MWh	123.637		115.499		93,4
2	Максимални обим произв. (капацитети инстал. опреме)	Инст. капац. у MW	232		248		106,9
3	Укупан приход	KM	28.026.598		23.594.118		84,2
a	Приход из пословне дјелатн.	KM	21.659.392		22.275.177		102,8
б	Остали приходи (приходи од резервисања и сл.)	KM	6.367.206		1.318.941		20,7
4	Укупни расходи	KM	34.849.577		28.009.459		80,4
a	Амортизација	KM	9,7%	3.388.319	6,0%	1.690.991	49,9
б	Укалкулисане бруто зараде и остала примања запослених	KM	8,9%	3.085.614	11,0%	3.090.369	100,2
в	Трошкови горива и електричне енергије	KM	5,7%	1.994.503	7,1%	2.001.645	100,4
г	Трошкови сиров. и материјала	KM	54,1%	18.862.620	51,4%	14.381.485	76,2
д	Трошкови одржав. основн. сред.	KM	2,3%	795.827	2,0%	565.186	71,0
ђ	Трошкови непроизв. услуга	KM	1,3%	447.920	1,1%	299.415	66,8
е	Финансиј. расходи по основу односа с повез. правн. лицима	KM	6,8%	2.356.858	10,5%	2.938.083	124,7
ж	Ост. мат. и нем. трош., порези и доприноси	KM	11,2%	3.917.916	10,9%	3.042.285	77,7
5	Добит	KM	-		-		-
5a	Губитак	KM	6.822.979		4.415.341		64,7
6	Прос. исплаћ. мјесеч. основна нето плата по запосленом	KM	547		554		101,3
7	Просјечан број радника на бази укалк. час. рада		135		133		98,5
8	Вриједност реализованих инвест. активности	KM	14.005.806		3.502.930		25,0

	Назив инвестиције (етапе-фазе)		Изградња котловница на био масу и санација и ремонт објеката и опреме	Санација и ремонт објеката и опреме	
a	Грађевински објекти (зграде, инфраструктурни објекти и дистрибутивна мрежа)	KM	4.557.391	2.665.136	58,5
б	Опрема	KM	9.448.415	837.794	8,9
	Извори финансирања				
a	Властита средства	KM	5.005.806	3.502.930	70,0
б	Донирана средства буџета града Бањалуке	KM	-	-	-
в	Туђи извори-кредити	KM	9.000.000	-	-
9	Потраживања од купаца текућег периода	KM	15.095.130	15.483.018	102,6
9a	Пренесена потраживања из ранијих година	KM	14.465.776	15.741.118	108,8
10	Ликвидна новчана средства (краткорочна потраживања, пласмани и готовина)	KM	17.631.701	21.086.197	119,6
11	Степен наплате потраживања	%	82,8	81,8	98,8
a	Фактурисана реализација	KM	25.073.791	25.785.129	102,8
б	Наплаћена реализација	KM	20.751.363	21.101.043	101,7
12	Укупне обавезе (краткорочне и дугорочне)	KM	83.422.630	93.130.764	111,6